

Syventävien opintojen kirjallinen työ
Syöpätaudit
Kevät 2016

Uveamelanooma on aikuisten yleisin silmän sisällä syntyvä pahanlaatuinen kasvain. Kasvainryhmään kuuluvat värikalvon, sädekehän ja suonikalvon melanoomat. Siihen sairastuu Suomessa vuosittain noin 45 ja koko maailmassa arviolta 6900 potilasta. Uveamelanooman hoito on mullistunut viime vuosikymmeninä. Aiemmin ainoa tunnettu hoito oli kasvainsilmän poistaminen eli enukleatio. Nykyisin valtaosa melanoomista hoidetaan paikallisella sädetyksellä. Etäpesäkkeitä lähettävät kasvaimet kasvavat hitaasti mutta leviävät jo varhain. Uveamelanooman leviäminen tapahtuu veriteitse. Leviäminen tapahtuu 95%:ssa tapauksista maksaan. Sädekehän ja suonikalvon melanoomaa sairastavien kymmenvuotiskuolevuus on 40%. Levinneeseen uveamelanoomaan ei tunneta parantavaa hoitoa. Oireenmukaisesti hoidettujen potilaiden keskimääräinen elossaoloaika on 3-6kk ja kokeellisia solunsalpaajahoitoja saaneiden 10-17kk. Yksittäisissä tapauksissa elinikä voi silti olla useita vuosia.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää erilaisten hoitomuotojen vaikutusta levinneen uveamelanooman ennusteeseen. Tutkimusaineistona oli TYKS:n syöpätautiklinikan potilaat joilla on todettu uveamelanooma (C69) 1.1.1990–1.9.2013. Tutkimuksessa kerättiin tiedot primaarista uveamelanoomasta sekä metastaaseista ja niiden hoidosta, sekä viimeisestä seurantapäivästä tai kuolinpäivästä. Tarkoituksena oli päästä näkemään hoitojen vaikutusta ennusteeseen ja elinaikaan.

Tutkimuksen tulokset ovat aiempien tutkimusten kaltaisia. Sytostaattihoidojen vaikuttavuus levinneen taudin hoidossa on heikko. Tutkittavista 31 levinnyttä melanoomaa sairastavista 7 potilasta oli tutkimushetkellä edelleen elossa. Kokonaiselinaika metastaasin diagnosoinnista oli 3,1 vuotta, joka muihin tutkimuksiin verrattuna on hyvin pitkä aika. Kuitenkin sytostaattihoidon aloituksesta potilaiden keskimääräinen kokonaiselinaika oli 20,7 kuukautta. Vaihteluväli tässä oli kuitenkin hyvin suuri ja mediaani kokonaiselinaika oli 10,4 kuukautta. Osittainen vaste saatiin potilailla joilla 1. sytostaattihoidona oli käytössä DOBC ja interferoni- α . Lopulta kuitenkin kaikkien tauti oli progredioiva. Tällä voitiin kuitenkin vaikuttaa potilaan jäljellä olevaan elinikään pidentävästi. Kokonaisuudessaan tällä hetkellä käytössä olevat hoidot vaikuttavat hyvin vähän levinnyttä uveamelanoomaa sairastavan potilaan elinaikaan.